

ZES EEUWEN ZORG VOOR WEZEN

Het weeshuis te Muiden

Het Catharinaklooster in Muiden is waarschijnlijk in de 14de eeuw gesticht. Het voor die tijd grote complex aan de tegenwoordige Kloosterstraat omvatte een klooster voor de zusters van de Derde orde van Franciscus en een weeshuis.

Het lag op de plek waar nu de stadswallen en de speelplaats zijn. Ernaast lag een grote tuin die waarschijnlijk ook als begraafplaats voor de nonnen diende.

Stadsbezit

Omstreeks 1580 werden alle katholieke regenten door calvinisten vervangen. In 1585 sloten de regent van het weeshuis en pater Honsius, de kapelaan van het klooster, een overeenkomst met het vroedschap van Muiden dat het klooster met dertig morgen land (een morgen is ongeveer een hectare, red.) en alle bezittingen tot het overlijden van de laatste kloosterzuster werd afgestaan aan de stad Muiden.

In 1654 was het klooster zo verval len dat men besloot nog slechts het gedeelte dat door de kloosterzusters werd bewoond als weeshuis te gebruiken. Het weeshuis bleef blijkbaar armlastig, want in 1656 bepaalde het vroedschap dat in verband met de "sobere magere middelen en incomste van het weeshuis enige goederen en penninge ter ondersteuning zouden worden gegeven".

Adriaansz

Kort voor 1700 werd de Kloosterkerk gesloopt. Er kwam een mooi stuk grond vrij, waarop Justus Adriaansz een woonhuis en een brandewijnstokerij bouwde. Ook bouwde hij een varkensmesterij tegen de muur van het klooster aan. Na zijn dood in 1742 sloopte men de opstallen om de kavel als oefenterrein voor de schutterij in gebruik te nemen.

Welvaart

In de loop van de achttiende eeuw werd het weeshuis een welvaren-



Herengracht 6, 7 en 8: het weeshuis waarin nooit wezen woonden.

de instelling. Het bezat veel land in de Bloemendalerpolder en huizen in de Weesperstraat. Bovendien betaalde de stad 50 gulden per jaar per weeskind van 12 jaar en ouder en de Diaconie van de Hervormde Kerk droeg 100 gulden per jaar bij voor weeskinderen onder de 12 jaar. Het kapitaal, dat in 1664 nog maar 31 gulden bedroeg, nam toe tot 25.190 gulden in 1811.

Katholieke wezen

In 1795 was met de komst van de Bataafse Republiek de hervormde godsdienst als staatsgodsdienst afgeschaft. De katholieke Muidenaren hadden tot dan toe hun wezen niet naar het gemeentelijk weeshuis gezonden, omdat zij niet wilden dat deze protestants werden opgevoed. Nu wilden ze dat hun wezen tot het weeshuis zouden worden toegelaten zonder de ver-

pand, toen werd ook dit wegens bouwvalligheid gesloopt en op dezelfde plaats door een nieuw huis vervangen. De wezen werden tijdelijk ondergebracht bij gezinnen. Dit was door een wijziging van het reglement sinds 11 juni 1906 mogelijk. Toen het nieuwe weeshuis voltooid was, bleek dat veel wezen bij de pleegouders bleven, waardoor het veel te groot was. Hierdoor heeft er nooit een

wees in dit weeshuis heeft ge woond. Men besloot het huis in drie woningen te verdelen en te verkopen. De opbrengst van de verkoop werd aan het vermogen toegevoegd. De bezittingen van de Stichting Burgerweeshuis bleven als dood vermogen over en het kapitaal groeide.

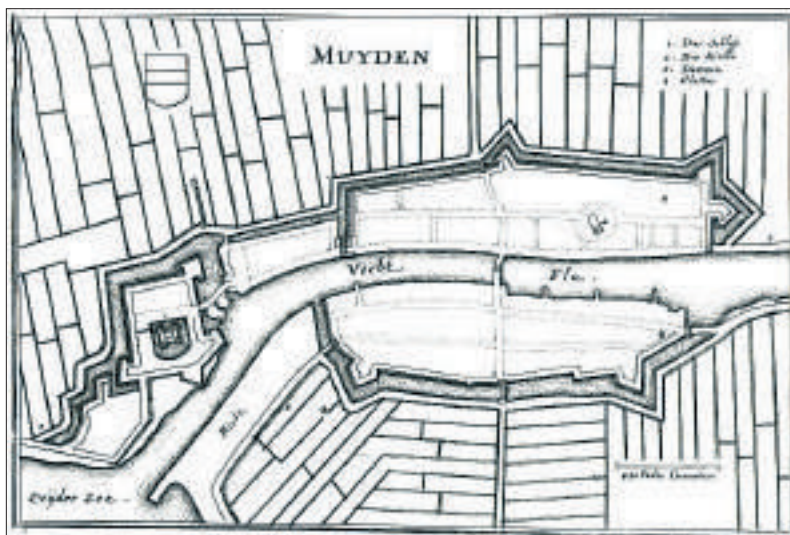
Liquidatie

Volgens de statuten mocht dit kapitaal bij liquidatie uitsluitend worden gebruikt voor sociale of educatieve doeleinden. Na jarenlang overleg besloot de gemeenteraad op 11 januari 1994 dat aan de Vereniging Project Ontwikkelingslanden "een groot bedrag zou worden toegevoegd". De rest werd gebruikt om aan de Muider scholen een jaarlijks bedrag ter beschikking te stellen voor culturele doeleinden. Rond het jaar 2000 was al het geld besteed.

Bron:

Villa Amuda 65, 2004.

Ayla Blüm



Muiden omstreeks 1630. Het weeshuis is nummer 4. (kaart van M. Herian 1593-1650).

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET GEMEENTEARCHIEF

www.gooienvchthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden



Route 66 in onze gemeente

Dit wat desolate beeld doet bijna Amerikaans aan: zo'n highway in de 50s, met in de middle-of-nowhere een tankstation met een 'diner'. Het klopt bijna, alleen zitten we aan de voormalige Rijksweg (nu Zuidpolderweg), even voorbij de Hakkelaarsbrug, richting Amsterdam. We zien café / benzinestation / garage De Wegman, anno 1957. Wellicht schalde Elvis hier toen ook wel uit de boxen!

FOTO: JACQUES STEVENS

Het weeshuis was ondertussen een bouwval geworden doordat het door de Franse troepen als kazerne was gebruikt

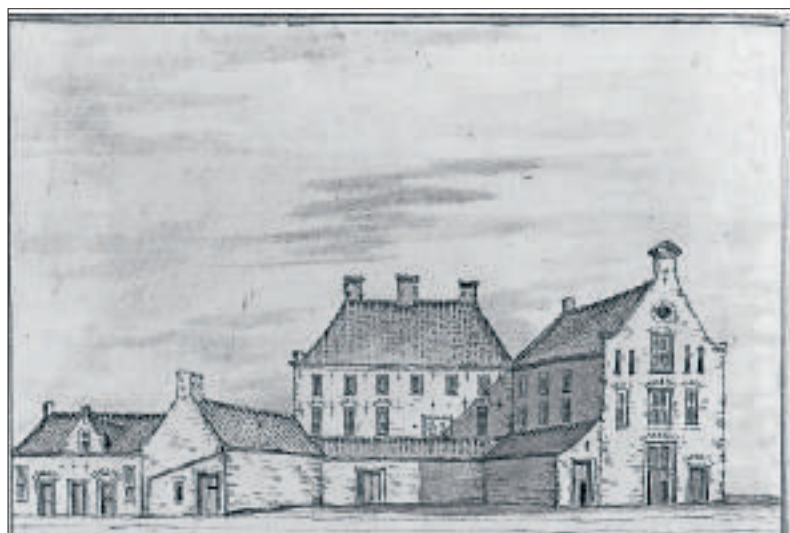
plichting het protestantse geloof aan te nemen. In 1796 weigerde de gemeenteraad de toelating van katholieken tot het weeshuis. Dezen stichtten daarop een eigen weeshuis en vroegen een jaarlijkse subsidie aan van 500 gulden, iets minder dan de 600 gulden die de protestanten jaarlijks kregen. Aan dit verzoek werd wel voldaan. In 1811 besloot de raad echter om beide weeshuizen te verenigen. Er werden een katholieke regent en regentes benoemd, zodat het college drie dames en drie heren bevatte.

Nieuw weeshuis

Het weeshuis was ondertussen een bouwval geworden doordat het door de Franse troepen als kazerne was gebruikt. Het pand werd verkocht en er kwam een nieuw weeshuis in een bestaande woning vlak bij het Muiderslot. Tot 1908 bleef het weeshuis in dit



De weeshuisouders Leijenaar omstreeks 1900.



Het weeshuis in 1721, getekend door Jacobus Stellingwerf naar een schets van M. Brouerius.